

Trafikverket Ärendemottagningen
Investerings
Box 810
781 28 Borlänge

Datum 2024-01-29
SMHI Dnr 2024/55/5.4.1
Er referens TÄHS-2023-000901

investeringsprojekt@trafikverket.se

Yttrande över Samrådsremiss för anläggning av bergslagsbanan nytt dubbelspår delen Gävle Västra-Forsbacka i Gävle kommun, Gävleborgs län

SMHI har tagit del av rubricerad samrådsremiss och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHI:s kompetensområden klimatanpassning, hydrologi (enbart ytvatten) och meteorologi (inklusive luftmiljö och buller).

SMHI ser fram emot att ta del av kommande bullerutredning och skyddsåtgärder. SMHI ser även fram emot att få ta del av kommande klimatkalkyl och PM Reducerad klimatpåverkan.

Hydrologi

Angående översvämningsrisk från Gavleån. Befintlig järnvägsbank utgör säkerligen idag en topografisk barriär även om det finns trummor genom den. I senare skede av arbetet krävs ett tydliggörande rörande rivning av befintlig järnväg och hur rinnvägar påverkas av detta.

Inför kommande utredningsskeden bör följande beaktas:

Sträckningar nära eller över/genom vattendrag och våtmarker bör utformas omsorgsfullt så att de naturliga hydrologiska förhållandena inte påverkas. I de fall våtmarksområden påverkas av den planerade järnvägssträckningen bör åtgärder vidtas för att tillrinning och avvattnings av våtmarksområden inte ska störas.

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 601 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

Risken för påverkan på vattendrag och vattentäkter vid olyckor med farligt gods måste utredas, och åtgärder vidtas för minimering av konsekvenserna vid en eventuell olycka.

Framtida klimatet

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till det framtida klimatet. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötillgångar. Stormar förväntas inte i Sverige bli värre eller vanligare än vad de historiskt har varit. Havsnivån stiger men landhöjningen kompenserar till viss del den stigande nivån, mer i norra Sverige än i södra, se

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/oversikt-stigande-havsnivaer-1.166469>

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/bakgrund-till-planering-for-stigande-havsnivaer-1.165534>

SMHI hänvisar också till fördjupade klimatscenariotjänster:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarioer>

För historiska och framtida skyfall hänvisas till denna länk:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-korttidsnederbörd-1.159736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHI:s webbplats:

<https://www.smhi.se/klimat>

Anpassning till ett förändrat klimat

Parallellt med arbetet att minska klimatpåverkan måste samhället anpassas till nuvarande och framtida klimat. Klimatanpassningsåtgärder kompletterar insatser för minskad klimatpåverkan. Dessa båda insatsområden är beroende av varandra och bör samordnas i så hög utsträckning som möjligt för att bidra till en hållbar utveckling för alla. Hänsyn behöver tas till såväl långsamma klimätförlopp som stigande havsnivå och förändringar i årstidernas längd som till ändringar i enskilda väderhändelser som värmeböljor och skyfall. Klimatpåverkan är transnationell – det som händer i andra delar av världen påverkar Sverige, och tvärtom.

Vid bedömning av framtida klimätförändringar, riskvärdering och planering av anpassningsåtgärder bör det framtida klimatet analyseras utifrån flera olika utsläppsscenarioer och flera möjliga utfall utifrån dessa bör beaktas.

<https://www.klimatanpassning.se/>

Nationella expertrådet för klimatanpassning belyser i sin första rapport vikten av att Sveriges arbete med klimatanpassning behöver påskyndas.

Extrem nederbörd

Södra Norrlands kustland ligger i ett område i Sverige som historiskt drabbats av flera stora nederbördsmängder både i form av snö och av regn. Samma område lär också i framtiden drabbas av stora nederbördsmängder.

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 601 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

I december 1998 ökade snödjupet i Gävle 73 cm på ett enda dygn och 131 cm på tre dygn. En kall och hård nordostvind från det isfria och förhållandevis varma Bottenhavet tog upp stora mängder fukt. En s.k. snökanon bildades som ”begravde” Gävle.

I oktober 1992 föll det i Söderhamn 94 mm regn på 12 timmar eller 195 mm på två dygn, vilket orsakade stora översvämningar. Hudiksvall fick vid samma tillfälle 82 mm under två dygn. Under augusti 2017 mätte Söderala strax utanför Söderhamn 130 mm på ett dygn med svåra översvämningar i området som följd. I augusti 2021 drabbades Gävle av skyfall, 101.9 mm på två timmar och 161.6 mm på ett dygn. Skadorna blev omfattande. Dessa fall tillhör de absolut värsta fallen som SMHI överhuvudtaget uppmätt sedan mätningarna började under 1800-talet.

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Michaela Borg (klimatanpassning), Anna Åkesson och Maud Goltsis Nilsson (hydrologi) samt Maria Norman (meteorologi).

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering